

[Akceptuję](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Edukacja](#)

Znamy laureatów "polskich Nobli"

Profesorowie: Jan Kozłowski, Marek Samoć, Józef

Spalek i Bogdan Wojciszke są laureatami dwudziestej piątej edycji Nagród Fundacji na rzecz Nauki Polskiej tzw. polskich Nobli. Nagrody zostaną wręczone 8 grudnia na Zamku Królewskim w Warszawie.

Nagrody Fundacji na rzecz Nauki Polskiej (FNP) - określane też "polskimi Noblami" - są przyznawane w czterech kategoriach za szczególne osiągnięcia i odkrycia naukowe, które przesuwają granice poznania i otwierają nowe perspektywy poznawcze, wnoszą wybitny wkład w postęp cywilizacyjny i kulturowy naszego kraju oraz zapewniają Polsce znaczące miejsce w podejmowaniu najbardziej ambitnych wyzwań współczesnego świata. Każdy z laureatów otrzymuje po 200 tys. zł.

W tym roku w obszarze nauk o życiu i o Ziemi nagrodzono prof. Jana Kozłowskiego z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Naukowca doceniono za "sformułowanie i eksperymentalną weryfikację teorii wyjaśniającej różnorodność strategii życiowych organizmów jako efektu optymalnej alokacji zasobów".

Opracowana przez niego teoria wyjaśnia ogromne zróżnicowanie czasu dojrzewania, wielkości ciała osobników dorosłych i budujących je komórek, jak również długości życia organizmów żywych. Pozwala przewidywać, w jakich warunkach zwierzęta rosną intensywnie po osiągnięciu dojrzałości, a w jakich nie. Wyjaśnia także, dlaczego niektóre gatunki składają wiele małych jaj, a inne niewiele dużych. W zależności od strategii życiowej organizmy różnie lokują zasoby, czyli optymalnie inwestują je we wzrost, rozmnażanie i utrzymanie w dobrej formie ciała. 74 publikacje prof. Kozłowskiego były cytowane ponad 2,4 tys. razy. Uczony stworzył też własną szkołę ekologii ewolucyjnej, która staje się dobrze znana na całym świecie.

Tegorocznym zwycięzcą w obszarze nauk chemicznych i o materiałach został prof. Marek Samoć z Politechniki Wrocławskiej. Nagrodę Fundacji na rzecz Nauki Polskiej otrzymał za "badania materiałów nanostrukturalnych dla optyki nieliniowej".

Profesor Marek Samoć jest zaangażowany w badania nad nowymi materiałami dla optoelektroniki i fotoniki. Materiały takie składają się z obiektów o rozmiarach nanometrycznych, których organizacja strukturalna może być ściśle kontrolowana. Dzięki efektom odkrytym przez prof. Samocia nowe materiały dla zastosowań w fotonice mogą usprawnić przesyłanie i przetwarzanie informacji, ogniwa elektryczne trzeciej generacji mogą być tańsze, wydajniejsze i bardziej ekologiczne. Potencjalne zastosowania nanofotoniki w medycynie to diagnostyka nowotworów, dostarczanie leków bezpośrednio do chorych komórek, postęp w terapii fotodynamicznej, w której lekarstwo jest aktywowane światłem oraz wykrywanie złogów amyloidowych, które powodują chorobę Alzheimera.

Kolejny z laureatów to prof. Józef Spalek z Uniwersytetu Jagiellońskiego, którego nagrodzono w obszarze nauk matematyczno-fizycznych i inżynierskich za "badania układów silnie skorelowanych, a w szczególności za sformułowanie modelu t-J".

Prof. Józef Spalek jest światowej klasy liderem w dziedzinie kwantowej fizyki materii skondensowanej. Wybitny wkład do świata fizyki wniósł w 1977 r., kiedy to opracował model t-J. Jest to standardowy model w teorii układów silnie skorelowanych elektronów. Wyniki badań teoretycznych prof. Spalka i jego zespołu nad nadprzewodnictwem wysokotemperaturowym mogą być użyteczne m.in. do projektowania różnego rodzaju urządzeń diagnostycznych w medycynie (np. w 2015 r. wyprodukowano w USA pierwsze tomografy komputerowe pracujące w temperaturze ciekłego azotu), w magnetycznych pociągach, czy w liniach przesyłowych energii dużej mocy, a przede wszystkim w elektronice i komputerach kwantowych.

W obszarze nauk humanistycznych i społecznych "polskiego Nobla" otrzymał prof. Bogdan Wojciszke z Wydział Zamiejscowego w Sopocie Uniwersytetu SWPS. Nagrodzono go za "opracowanie modelu sprawczości i wspólnotowości jako podstawowych wymiarów poznania społecznego".

Uczony badał, jak ludzie spostrzegają i oceniają innych ludzi oraz samych siebie. Ustalił, że oceniając siebie samych bierzemy pod uwagę głównie sprawność w realizacji własnych celów, zaś oceniając innych bierzemy pod uwagę głównie ich cele i intencje, a więc czy są dobroczynne czy też szkodliwe. Model dwuwymiarowego poznania społecznego stał się dominującą teorią nowoczesnej psychologii społecznej. Dzięki tej koncepcji można badać stereotypy, uprzedzenia oraz relacje w grupie i pomiędzy grupami. Ostatnio koncepcja ta znalazła zastosowanie nawet w spostrzeganiu organizacji i marek handlowych.

Źródło: www.naukawpolsce.pap.pl

<http://laboratoria.net/edukacja/26330.html>

Informacje dnia: [Jak poradzić sobie z końcem wakacji? Zalecenia w sprawie mpox są racjonalne i adekwatne](#) [Przydatność organów do przeszczepu](#) [Naukowcy zbadali, jak powstają nowe słowa w mediach społecznościowych](#) [Telefony komórkowe nie powodują nowotworów mózgu](#) [Ryzyko zawału i udaru mózgu u kobiet](#) [Jak poradzić sobie z końcem wakacji? Zalecenia w sprawie mpox są racjonalne i adekwatne](#) [Przydatność organów do przeszczepu](#) [Naukowcy zbadali, jak powstają nowe słowa w mediach społecznościowych](#) [Telefony komórkowe nie powodują nowotworów mózgu](#) [Ryzyko zawału i udaru mózgu u kobiet](#) [Jak poradzić sobie z końcem wakacji? Zalecenia w sprawie mpox są racjonalne i adekwatne](#) [Przydatność organów do przeszczepu](#) [Naukowcy zbadali, jak powstają nowe słowa w mediach społecznościowych](#) [Telefony komórkowe nie powodują nowotworów mózgu](#) [Ryzyko zawału i udaru mózgu u kobiet](#)

Partnerzy